

Омбудсман України
Ombudsman of Ukraine

ЗВІТ

**про результати відвідування Кіровоградського
районного суду Кіровоградської області**

28.10.2024

м. Кропивницький, 2024

I. Вступ

Для виконання функцій національного превентивного механізму відповідно до Факультативного протоколу до Конвенції проти катувань та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують, видів поводження та покарання, на підставі статей 13, 191, 22 Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини», 28.10.2024 групою національного превентивного механізму (далі - НПМ) здійснено відвідування Кіровоградського районного суду (далі – Суд) у складі:

Лугова Галина Леонідівна, представник Уповноваженого в Кіровоградській області (керівник групи НПМ);

Григоренко Ольга Олександрівна, головний спеціаліст Відділу сприяння роботі регіональних представництв Секретаріату Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини

Буряк Володимир Васильович, представник громадської організації.

Місцезнаходження Суду: вул. Кільцева, 36А, 36Б, м. Кропивницький, Кіровоградської області, 25000.

Керівництво Суду:

Бойко Ірина Анатоліївна, голова Суду;

Саєнко Каріна Сергіївна, керівник апарату Суду.

З боку керівництва Суду перешкод при відвідуванні установи не було. Керівник апарату Суду сприяв роботі групи НПМ.

Штатна чисельність працівників Суду – 33,5 штатних одиниць, з них суддів – 5; вакантні – 2 посади Судді.

Кількість заявок та доставлених до суду на підставі заявок на конвоювання ув'язнених/засуджених на тиждень 6, на місяць 28.

Відповідно до статті 22 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» Кіровоградський районний суд Кіровоградської області є судом першої інстанції та здійснює правосуддя у порядку, встановленому законом. Суд розглядає цивільні, кримінальні, адміністративні справи, а також справи про адміністративні правопорушення у випадках та порядку, визначених процесуальним законом.

Суд розміщується у двох окремих, двоповерхових будівлях. Загальна площа Суду – по вул. Кільцева 36 А – 447,3 м² (далі – Приміщення «А») та по вул. Кільцева 36 Б – 382,35 м² (далі – Приміщення «Б»).

На вході до Суду є вивіска із зазначенням повної назви Суду. Вхід до будівлі облаштований пандусом (фото 1).

У будівлі суду обладнано 4 зали судових засідань, з них 2 зали для розгляду кримінальних справ.

У приміщенні «А», облаштовано 3 зали для проведення судових засідань, (дві знаходяться на першому поверсі та одна на другому поверсі) 1 в залі, яка розташована на першому поверсі проводяться ремонтні роботи, тому не функціонує (фото 6). Зокрема проводився ремонт коридорного приміщення суду.

На першому поверсі облаштовано залу судових засідань для розгляду кримінальних справ для можливості прийняти участь в судовому засіданні для осіб з

обмеженими можливостями та маломобільних груп населення.

Зали для розгляду кримінальних справ обладнано загородження для розміщення підсудних, яке виготовлено з органічного скла з дотриманням вимог ДБН В.2.2-26:2010 «Будинки і споруди. Суди», затверджених наказом Міністерства регіонального розвитку та будівництва України від 17.05.2010 №175 (далі – ДБН В.2.2-26:2010) (фото 2).

У Суді обладнано залу системою відеоконференцзв'язку для проведення судових засідань (процесуальних дій) у режимі відеоконференції.

Освітлення природне і штучне в задовільному стані.

Вікна залу для розгляду кримінальних справ обладнані решітками, лави для розміщення підсудних (засуджених) осіб прикріплені до підлоги. Зали судового засідання обладнані необхідною технікою та технічними засобами фіксування судового процесу з можливістю відеозапису судового засідання.

У приміщенні будівлі по вул. Кільцева, 34а, встановлені інформаційні стенди з необхідною інформацією для громадян для роботи із документами.

Для забезпечення протипожежної безпеки в наявності вогнегасники, які регулярно діагностуються на пункті технічного обслуговування вогнегасників (фото 9).

Конвоювання підсудних здійснюється з першого на другий поверх сходами та коридорами загального користування.

Працівниками Служби судової охорони здійснюється пропускний режим та охорона суду.

Конвоювання підсудних (засуджених) до суду здійснює Національна гвардія України.

В день відвідування у Суді не перебували підсудні (засуджені).

Попереднє відвідування не здійснювалося.

II. Факти, виявлені під час відвідування

Порушення права на захист від катування та інших жорстоких, нелюдських або таких, що принижують гідність, видів поводження та покарання (стаття 5 Загальної декларації прав людини, стаття 3 Конвенції⁴ про захист прав людини і основоположних свобод, стаття 28 Конституції України).

1. Під час відвідування приміщень суду встановлено факт порушення вимог пункту 6.5.2 ДБН В.2.2-26:2010, де визначено, що кількість камер для підсудних (засуджених) слід передбачати виходячи з розрахунку три камери на кожен зал судових засідань для розгляду кримінальних справ. Беручи до уваги викладене, в зазначеному суді, де розташовано дві зали судових засідань для розгляду кримінальних справ, має бути обладнано шість камер. Натомість в суді облаштовано три камери для обвинувачених, підсудних (засуджених).

За таких обставин в суді не може забезпечуватись роздільне розміщення чоловіків і жінок, дорослих і неповнолітніх, а також інших осіб відповідно до вимог статті 8 Закону України «Про попереднє ув'язнення».

2. У порушення вимог пункту 6.5.3 ДБН В.2.2-26:2010 та пункту 12 Інструкції з організації конвоювання та тримання в судах обвинувачених (підсудних), засуджених за вимогою судів, затвердженої спільним наказом Міністерства внутрішніх справ України, Міністерства юстиції України, Верховного Суду України, Вищого спеціалізованого суду України з розгляду цивільних і кримінальних справ, Державної судової адміністрації України, Генеральної прокуратури України від 26.05.2015 № 613/785/5/30/29/67/68 (далі – Інструкція), у приміщенні варті відсутня металева шафа, що замикається на замок, для зберігання навісних замків, ключів від камер, спеціальних засобів та службових документів, відсутня шафа для посуду і продуктів харчування.

3. У порушення пунктів 6.5.1, 9.9 ДБН Суди в приміщенні суду відсутній спеціальний санвузол для обвинувачуваних, підсудних (засуджених).

Порушення на професійну правничу допомогу (стаття 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, стаття 59 Конституції України).

4. У порушення статті 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, статті 59 Конституції України, невідповідність вимог пункту 6.5.2 ДБН

«Суди», у приміщенні Суду не обладнано кімнату для роботи адвоката з обвинуваченими, підсудними (засудженими), що унеможлиблює реалізацію їх права на захист.

Окрім цього, зазначене порушення може стати причиною чергових звернень до Європейського суду з прав людини і виплатою Україною значних сум коштів якості компенсації.

У справі «Фірстов проти Росії» (скарга № 67312/12) Європейський суд з прав людини констатував, що хоч підсудний і міг спілкуватися зі своїм захисником через загородження у залі суду, у тому числі під час перерв, які оголошувалися для цієї мети суддею за клопотанням заявника, не було доведено, що такі консультації носять конфіденційний характер у зв'язку з присутністю конвою у межах досяжності слуху. Таким чином, ЄСПЛ засвідчив порушення статті 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод.

Отже, проведення зустрічі адвоката із утримуваними особами у приватному порядку є необхідним для їх захисту від неналежного поведіння.

Порушення права життя (стаття 2 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод, стаття 27 Конституції України).

5. У порушення вимоги п. 13 Інструкції в приміщенні Суду не забезпечено ізольований маршрут конвоювання підсудних (засуджених), із конвойного приміщення до залів судових засідань конвоювання здійснюється загальними сходами та коридорами, відкритими для сторонніх осіб. Зазначене призводить до порушення права на безпеку як відвідувачів, працівників суду, так і підсудних /засуджених, встановлено порушення вимог пункту 7.1.9 ДБН В.2.2-26:2010 та

пункту 13 Інструкції, а саме: в приміщенні суду «Б» відсутній ізольований маршрут конвоювання обвинувачених (підсудних), засуджених від камер до зали судових засідань для розгляду кримінальних справ, у зв'язку з чим, обвинувачені, підсудні (засуджені) конвоюються доступними для третіх осіб коридорами, що призводить до порушення їх прав та прав оточуючих на безпеку.

Конвоювання підсудних у приміщенні суду «А» – не здійснюється, оскільки зала на першому поверсі перебуває на ремонті, а в залі на другому поверсі відсутня спеціально облаштована кабіна для підсудних.

6. Також у порушення вимог пункту 5.11 ДБН Суди та пункту 14 Інструкції в суді не обладнано бокс для заїзду спеціального автотранспорту варті та посадки (висадки) обвинувачених (підсудних), засуджених або огороженої стоянки для спеціального автотранспорту варті біля зовнішнього спеціального входу.

7. У порушення Вимог щодо утримання та експлуатації захисних споруд цивільного захисту, затверджених наказом Міністерства внутрішніх справ України від 09.07.2018 № 579, на момент відвідування тимчасове укриття, яке має забезпечувати можливість безпечного перебування громадян у разі оголошення повітряної тривоги, в суді не облаштовано.

Порушення прав осіб з інвалідністю (статті 9, 13 Конвенції ООН про права осіб з інвалідністю, статті 21 Конституції України) та маломобільних груп населення.

8. У порушення пункту 5.7 ДБН В.2.2–26:2010 при вході до будівель суду відсутні кнопки виклику чергового в легкодоступному місці для вільного доступу до приміщення маломобільних груп населення.

На шляхах руху в середині будівлі відсутнє нанесення контрастних та тактильних смуг, які б відчувалися за допомогою тростини або підшви взуття. Крім того, згідно з вимогами пунктів 8.4.2.3, 8.4.2.4 ДБН В.2.2-40:2018 на сходах всередині будівлі немає застережних тактильних смуг по ширині проходу або контрастного кольорового маркування та позначення для вільного орієнтування, пересування, всередині об'єкта.

9. У порушення вимог пункту 6.3.2 ДБН Інклюзивність, приміщення суду не обладнано внутрішніми пандусами, у зв'язку з чим маломобільні групи 5 населення, без сторонньої допомоги не можуть потрапити до зали судових засідань для розгляду кримінальних справ, санітарного вузла та інших приміщень суду.

У порушення вимог п. 11.5 ДБН 2.2- 40:2018 відсутній санітарний вузол для з необхідним пристосуванням для осіб з інвалідністю та інших маломобільних груп населення.

Порушення права на охорону здоров'я та медичну допомогу (стаття 49 Конституції України, стаття 3 Закону України «Основи законодавства України про охорону здоров'я», Порядку підготовки та підвищення кваліфікації осіб, які зобов'язані надавати домедичну допомогу, який 5 затверджений Постановою Кабінету Міністрів України від 21.11.2012 № 1115).

10. У приміщені конвою відсутня укомплектована аптечка невідкладної медичної допомоги для надання домедичної допомоги особам у разі потреби (щодо складу аптечки для домедичної допомоги можна орієнтуватися на аптечку водія відповідно до Наказу Міністерства охорони здоров'я України №187 від 07.07.1988).

III. Рекомендації

Територіальному управлінню Державної судової адміністрації України у Кіровоградській області:

1. Вжити заходи щодо запобігання порушень, що призводять або можуть призводити до порушень прав людини.
2. Розглянути питання щодо виділення коштів для забезпечення кількості камер для підсудних (засуджених) виходячи з розрахунку три камери на кожен зал судових засідань для розгляду кримінальних справ;
3. У приміщенні суду «Б» забезпечити ізольований маршрут конвоювання підсудних засуджених від камер до зали судових засідань для розгляду кримінальних та обладнати такий маршрут кнопками звукової сигналізації.

Кіровоградському районному суду Кіровоградської області:

1. Забезпечити кількість камер для підсудних (засуджених) виходячи з розрахунку три камери на кожен зал судових засідань для розгляду кримінальних справ;
2. Створити для маломобільних груп населення відповідні умови доступу до приміщень Суду;
3. Вжити заходів щодо обладнання кімнати для роботи адвоката з підсудними (засудженими);
4. Облаштувати в приміщенні варті металеву шафу, що замикається на замок, для зберігання навісних замків, ключів від камер, спеціальних засобів та службових документів.
5. Забезпечити укомплектовану аптечку для конвойного приміщення.

До звіту додаються: фотофікація на 4 арк.

Керівник групи НПМ

**Представник Уповноваженого
в Кіровоградській області**

Галина ЛУГОВА

Фотознімки отримані за результатами відвідування

Фото 1

Фото 2

Фото 3

Фото 4

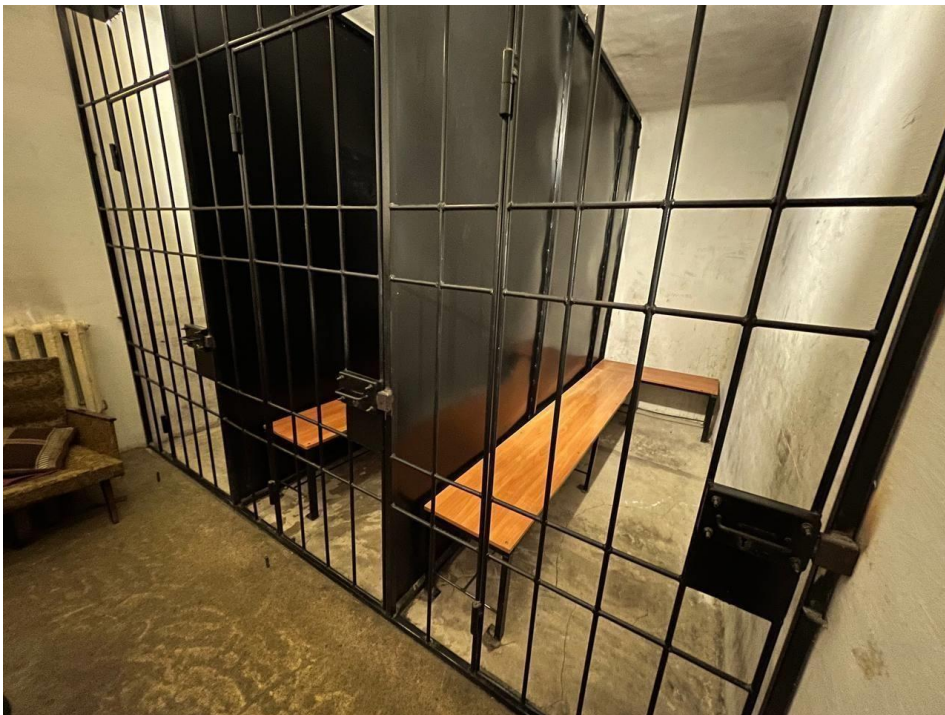

Фото 5

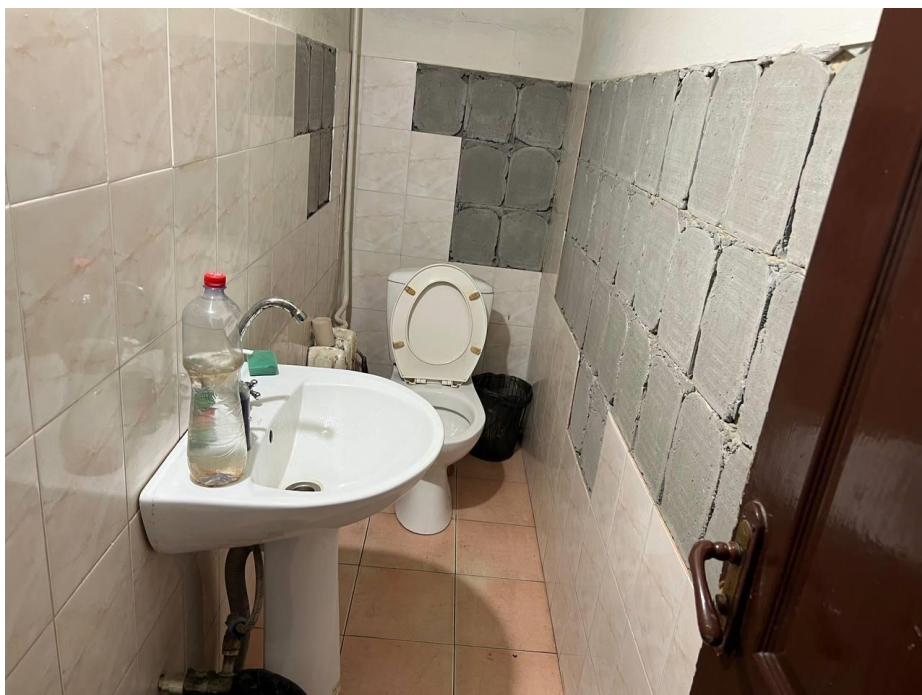

Фото 6

Фото 7

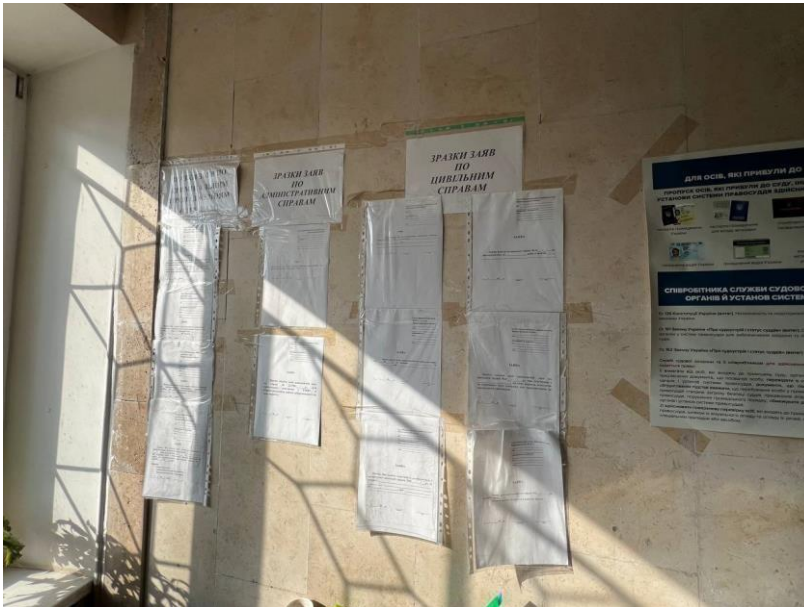

Фото 8

Фото 9

